خبرها

حمایت جبهه اصلاحات از لیست مشترک خاتمی، هاشمی و کروبی

ایسنا: «علی محمد غریبانی» رئیس دوره‌ای شورای هماهنگی جبهه اصلاحات خبر داد که در جلسه یکشنبه‌شب این شورا مقرر شده که جبهه اصلاحات از لیست مشترک کروبی، خاتمی و هاشمی حمایت کند. وی گفت: گروه‌های هجده‌گانه عضو جبهه مصمم هستند که اختلاف نظرها را کنار گذاشته و با هماهنگی وارد عرصه انتخابات آتی شوند. همچنین با جدیت در سراسر کشور از لیست مشترک افراد یاد شده حمایت کرده و مشارکت مردم را جلب کنند. وی با بیان اینکه «شنیده شده این سه نفر در مجموع با حدود ۲۰۰ نفر برای کاندیداتوری خبرگان صحبت و مذاکره کرده‌اند تا نظر آنها را برای شرکت به عنوان کاندیدا جلب کنند» افزود: منتظر نتیجه این صحبت‌ها و اینکه چه تعدادی از افراد در این لیست قرار خواهند گرفت، هستیم. وی با بیان اینکه در نظر داریم تا ستاد انتخاباتی مشترکی را تشکیل دهیم، گفت: در این زمینه با تمام گروه‌های اصلاح طلب و اعضای جبهه صحبت‌هایی را داشته‌ایم. همچنین در نظر داریم با سایر اصلاح طلب‌ها نیز که در این جبهه عضو نیستند صحبت‌هایی صورت گیرد تا هماهنگی‌های بیشتری داشته باشیم و به صورتی جدی وارد عرصه انتخابات شویم. البته انتظار داریم که کاندیداها هم به صورت جدی وارد این عرصه شوند. رئیس دوره‌ای شورای هماهنگی جبهه اصلاحات ابراز داشت: درباره انتخابات خبرگان آتی نیز با توجه به تخصصی بودن آن و همچنین ملاقات‌هایی که با آقایان خاتمی، هاشمی و کروبی داشته‌ایم، شورا بر آن شد تا از لیست مشترک آنها حمایت کند. وی با بیان اینکه در این جلسه همچنین تصویب یک فوریت همزمانی انتخابات مجلس خبرگان و شوراها در مجلس مورد بحث قرار گرفت، افزود: «نظر جمع بر آن بود که انتخابات خبرگان و شوراها دو مقوله جدا از هم است و هیچ ارتباطی با یکدیگر ندارد و ما علت اینکه اصرار بر همزمانی این دو را دارند نمی‌فهمیم. همچنین زمان برای مهیا کردن زمینه انتخابات همزمان خبرگان و شوراها بسیار تنگ است. بنابراین این کار یک نوع تحدید و محدود کردن کار شوراها است.»

جلسه مجمع روحانیون با گروه‌های همسو

ایسنا: مجید انصاری عضو شورای مرکزی مجمع روحانیون با اشاره به جلسه یکشنبه‌شب شورای مرکزی جریان متبوعش اظهار داشت: در این جلسه حملات وحشیانه رژیم صهیونیستی به غزه و لبنان از سوی اعضا محکوم و هدف از این اقدامات اجرای توطئه جدید و سازمان‌یافته علیه جهان اسلام و مقاومت لبنان ارزیابی شد. انصاری همچنین انتخابات خبرگان و رایزنی درباره کاندیداهای مشخص شده از سوی کمیته سیاسی مجمع را از دیگر مباحث مطرح شده در این جلسه عنوان کرد و افزود: اصل تشکیل جلسه مشترک مجمع روحانیون با سایر گروه‌های همسو به تصویب رسیده اما هنوز زمان دقیق این جلسه مشخص نیست که به محض هماهنگی با سایر گروه‌ها زمان آن اعلام می‌شود. این عضو شورای مرکزی مجمع روحانیون مبارز با اشاره به آمادگی فهرست اولیه و مقدماتی تشکل متبوعش در عین حال یادآور شد در رابطه با این فهرست باید با سایر گروه‌ها رایزنی کنند.

حضور فعالان سیاسی در سازمان ادوار تحکیم

ادوارنیوز: عصر روز یکشنبه فعالان سیاسی و اعضای احزاب و گروه‌های تحول‌خواه با حضور در مراسمی در محل سازمان ادوار تحکیم وحدت، آزادی زندانیان سیاسی را خواستار شدند. در این مراسم بابک احمدی، محمد شریف (وکیل موسوی‌خوئینی)، محمد توسلی (عضو نهضت آزادی)، مجید فراهانی (عضو جبهه مشارکت)، حامد ایرانشاهی (عضو دفتر تحکیم)، روزبه ریاضی (عضو سازمان ادوار تحکیم) و چهره‌هایی همچون بهاءالدین ادب و سیمین بهبهانی سخنرانی کردند و ضمن تاکید بر حقوق شهروندی، خواهان آزادی سیدعلی‌اکبر موسوی‌خوئینی و دیگر زندانیان سیاسی شدند. همچنین رضا خجسته‌رحیمی و عیسی سحرخیز نیز به عنوان دو روزنامه‌نگار با ارائه مقالاتی به بررسی وضعیت سیاسی کشور یک سال بعد از انتخابات و راهکارهای موجود برای پیشبرد حرکت اصلاحی در ایران پرداختند. گفتنی است که در این مراسم چهره‌هایی همچون جعفر پناهی (فیلمساز ایرانی)، علی‌اکبر معین‌فر، محمد ملکی، ابراهیم‌بای سلامی و محمدعلی دادخواه نیز حضور داشتند.

احضار ابراهیم‌بای سلامی

ایسنا: غلام‌حیدر ابراهیم‌بای سلامی مدیرمسئول اسبق روزنامه «همبستگی» به شعبه ۱۰۸۳ دادگاه عمومی تهران احضار شد. وی به اتهام چاپ مطالب کذب و خلاف‌واقع و تبلیغ علیه نظام باید در شعبه ۱۰۸۳ دادگاه عمومی تهران حاضر شود و به دفاع از اتهامات مطروحه در کیفرخواست صادره بپردازد. مدعی‌العموم و شاکی خصوصی شاکیان این پرونده هستند.

خرمشاد در نشست دانشجویان عدالتخواه

ایسنا: یازدهمین نشست سراسری نمایندگان تشکل‌های عضو جنبش عدالتخواه دانشجویی از صبح ۲۷ تیر تا عصر ۳۰ تیر در مشهد مقدس برگزار خواهد شد. این نشست با سخنرانی محمدباقر خرمشاد معاون فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری آغاز می‌شود و با سخنرانی حجت‌الاسلام محمدیان مسئول نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری به اتمام می‌رسد.

تعریف دولت در ولایت

ایسنا: حشمت‌الله قنبری که با عنوان مدرس دانشگاه در جلسه انصار حزب‌الله سخن می‌گفت، تصریح کرد: اگر ما بی ولی شویم، دشمنان اسلام همه چیز به ما می‌دهند. قنبری با اشاره به اینکه بی‌ولایتی، ذلت و بی‌سعادتی است، افزود: دولت باید در ولایت تعریف شود. وی همچنین گفت: فناوری هسته‌ای نتیجه تلاش مومنان ملت ماست. ما به دنبال جنگ با اروپا و آمریکا نیستیم، ولی از ترس جنگ با آنها خود را به زباله‌ها نیز پرتاب نمی‌کنیم.

سخنرانی مزروعی در کرج

شرق: جبهه مشارکت منطقه کرج در ادامه سلسله جلسات خود در حوزه اقتصاد سیاسی جلسه «اقتصاد در دولت نهم، از شعار تا واقعیت» را با سخنرانی «علی مزروعی» برگزار می‌کند. این جلسه پنجشنبه ۲۹ تیرماه از ساعت شش بعدازظهر در محل دفتر جبهه مشارکت منطقه کرج برگزار می‌شود.

سخنرانی زهرا شجاعی در اعتماد ملی

ایلنا: سمینار «جایگاه اجتماعی زن و نقش زنان در احزاب» از سوی کمیته بانوان حزب اعتماد ملی با سخنرانی زهرا شجاعی رئیس مرکز امور مشارکت زنان دولت سابق برگزار می‌شود. این سمینار سه‌شنبه بیست و هفتم تیرماه از ساعت ۱۰ صبح در محل دفتر مرکزی حزب اعتماد ملی برگزار می‌شود.

راهبردهای تحقق دموکراسی و عدالت‌طلبی

تقی رحمانی

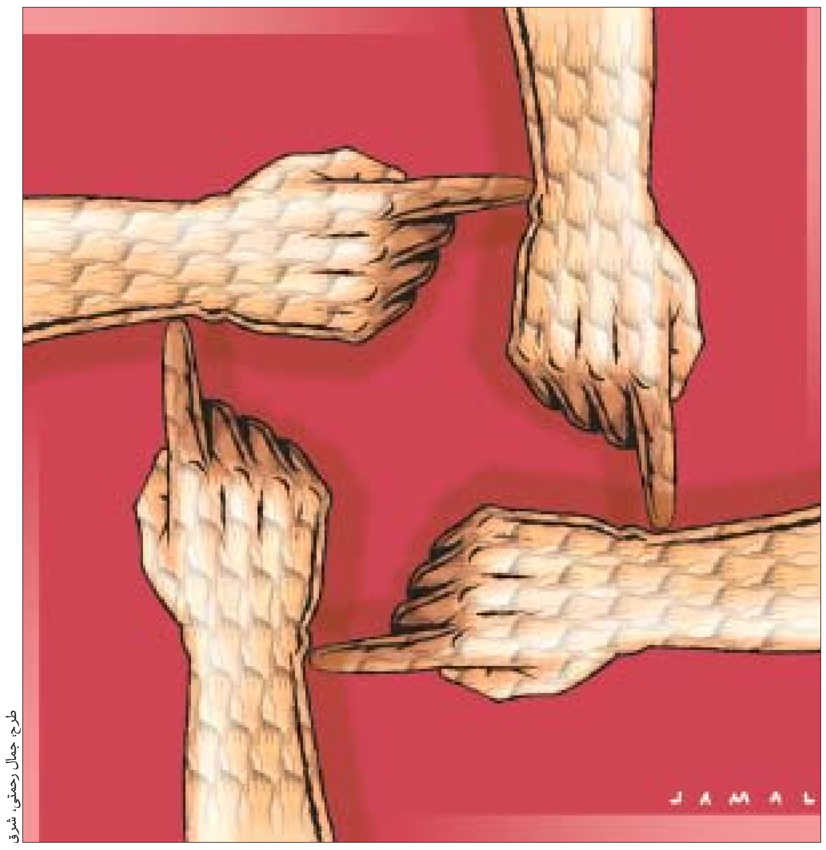
طرح: جمال رحمتی، شرق

سخن بر سر این است که راه حل مناسب برای تحقق دموکراسی و عدالت‌خواهی چیست؟ عده‌ای معتقدند این امر با «حضور نیروهای خارجی قدرتمند» و یا با «هماهنگی نیروهای طرفدار دموکراسی» ممکن خواهد شد. عده‌ای دیگر نیز بر ترکیبی از راه‌حل‌های فوق معتقدند. شکافتن هر یک از این راهبردها مسئله مهمی پیش پای ما می‌گشاید.

■ **حضور نیروی خارجی قدرتمند برای تحقق دموکراسی و عدالت‌خواهی**

تجربه آلمان و ژاپن بعد از جنگ جهانی دوم نشان دهنده تجربه مزبور است. دو کشوری که با وجود داشتن شرایط بنیادین رشد و توسعه به دموکراسی پایدار نرسیده بودند. فاشیست اروپایی و فاشیست آسیایی به عنوان پدیده‌ای که می‌توانستند دموکراسی را محدود سازند در دو کشور پا گرفتند و دموکراسی مستمر در این جوامع را به تعویق انداختند. با اشغال نیروهای خارجی، آلمان و ژاپن به دلیل داشتن زیرساخت‌های بنیادین توانستند به کمک نظمی که خارجیان برقرار کردند به مدل‌های بومی دموکراسی نزدیک شوند اما این نگاه ظاهری به این قضیه است، چرا که آلمان و ژاپن زیرساخت‌های اقتصادی قدرتمند توسعه یافته در اختیار داشتند و فرهنگ پذیرا برای تحقق دموکراسی در جامعه وجود داشت. باید توجه کرد که بخشی از ساختارهای اجتماعی مانند طبقه اشراف و نظامیان و سرمایه‌داری بدون سازمان و کارگران بدون قدرت لازم، مانع تحقق دموکراسی بودند، ولی با ورود عنصر خارجی، نیروهای اشراف و نظامیان که جریانات قبل از دموکراسی بودند، تضعیف شدند و زمینه تحقق دموکراسی از طریق غلبه بر حاکمیت توتالیتر و ایجاد شرایط فرهنگی و ساختاری مناسب برای تحقق دموکراسی فراهم شد. به عبارتی عنصر خارجی قدرتمند به عنوان کاتالیزور وارد عمل شد و به تحقق دموکراسی در این دو کشور یاری رساند. بی‌تردید مداخله خارجی در بعضی جوامع امکانی برای گشایش فضای سیاسی بوده، اما در همه جوامع منجر به تحقق دموکراسی نشده است. اشغال نظامی افغانستان و عراق به قصد تحقق دموکراسی یا حداقل با سر دادن این شعار انجام گرفته است اما به گفته برژینسکی مشاور امنیت ملی دولت جیمی کارتر، آمریکا تجربه دولت – ملت‌سازی موفق نداشته است. وی به تجربه تشکیل حکومت‌های آمریکای جنوبی و لاتین که با کمک آمریکا در مبارزات ضداستعماری علیه اسپانیا شکل گرفته، اشاره می‌کند که حکومت‌های ملی این کشورها مستبد و خودکامه از کار درآمدند. از همین روی اشغال نظامی عراق و افغانستان با توجه به فقدان ساختارهای لازم برای دموکراسی به توافق ملی میان طبقات اجتماعی آن نیاز دارد، در غیر این صورت آمریکا بایستی روزگاری این سرزمین را ترک کند. اگر کشمکش قدرت میان اقوام عراقی یا اقوام افغانی ادامه یابد، آمریکا می‌باید با حمایت از یک طرف قدرتمند صورت مسئله را به نفع یک طرف حل کند تا مسئله خاتمه یابد. در شهریور ۱۳۲۰ هجری شمسی متفقین ایران را اشغال و رضاشاه را تبعید کردند و فضای سیاسی کشور به واسطه اشغال خارجی باز شد اما تا سال‌ها کشمکش جریانات سیاسی امکان استقرار دموکراسی را منتفی کرد و با وجود ایجاد نهضت ملی، اختلافات میان جریانات بسیار زود خود را نمایان کرد و نهضت ملی از ادامه راه بازماند و کم دستاوردتر از انتظار جامعه جلوه کرد و کامیابی نیافت. به عبارتی حتی با وجود دخالت عنصر خارجی به نیت تحقق دموکراسی در جوامع فاقد ساختار مناسب و فرهنگ پذیرای دموکراسی، نیاز به توافق‌های بنیادین میان نیروهای جامعه برای استفاده از شرایط ایجاد شده است که باید به زمینه ایجاد این توافق بنیادین پرداخت.

■ **نقش کاریزما**

کاریزما در جوامع کارکردهای مختلف داشته است. در جوامع در حال گذار که ساختارهای جدید شکل نگرفته و ساختارهای گذشته نیز کارایی لازم را ندارند، نیاز به افراد یا جریان فراگیر وجود دارد تا جوامع مرحله‌ای را به وسیله ایشان سپری کنند. چنین شرایطی با هدایت مصلحی به شکل‌گیری دوران جدید ختم می‌شود. مانند رهبری پیامبر در ملت‌سازی و حکومت‌سازی برای اعراب تازه‌آیین. اما اگر در دوران مدرن سخن بگوییم دو نوع کاریزما را خواهیم یافت. در تاریخ صدساله ما چهره‌های کاریزماتیک ملی به طرف یک قشر سمت‌گیری کرده یا اینکه در میانه راه کاریزمای آنان خدشه برداشته است. مانند کاریزمای دکتر مصدق که بعد از ۳۰ تیر ۱۳۳۱ هجری شمسی دچار خدشه و اختلاف شد و آیت‌الله کاشانی نیز در رقابت با مصدق جانب جریان خاصی را گرفت. از سویی در جامعه کاریزمای جریانی یا سازمانی یا افراد فرهمند در میان محافل به کشمکش با یکدیگر رفته و توان رهایی‌بخشی خود را تقلیل داده‌اند. جالب آن است که در میان این کاریزمای محفلی یا سازمانی، افراد اصولی و معتقد که درد مردم و دموکراسی داشته‌اند، منزوی شده یا کمتر مورد اعتنا قرار گرفته‌اند. باید توجه داشت که کاریزما شدن امری ساختگی نیست و به ضرورت شکل می‌گیرد.

■ **هماهنگی نیروهای طرفدار دموکراسی و توسعه و رفاه**

در یک جامعه که بر روی روال است، هر جریانی به اقتضای منافع و موقعیت خود اقدام می‌کند. نتیجه حاصله به دلیل بر روی ریل بودن جامعه، برآیندی قابل تحمل می‌شود. جوامع غربی معاصر این‌سان هستند. تمدن ایرانی – اسلامی قرون سوم تا ششم هجری قمری نیز این گونه بوده است. جوامع جهان سومی که به شکلی کپی‌برداری از جوامع غربی می‌کنند، چنین نیستند. در چنین جوامعی جریانات، اقشار، طبقات صنفی و اقتصادی به خیال خود نقش واقعی بازی می‌کنند. اما در پایان کار مشخص می‌شود که این روال کار بر وفق مراد نبوده، به عبارتی این جوامع بر روی ریل مطلوب پیشرفت قرار ندارند. پس لازم می‌آید که تدبیر دیگری تدارک دید تا بتوان جامعه را وارد مدار و ریل مناسب کرد. در جوامعی که در وضعیت مطلوب به سر می‌برند، لیبرال‌ها، دموکرات‌ها و رادیکال‌ها از منافع خود دفاع می‌کنند و در چهارچوب دولت– ملت مدرن با یکدیگر کشمکش و تعامل دارند، اما در همین جوامع زمانی علیه نیروهای غیردموکرات و برای شکست آنان، میان لیبرال‌ها، سوسیالیست‌ها توافق صورت می‌گیرد که این توافق به دلیل پذیرش نظام حاکم مورد قبول افکار عمومی قرار می‌گیرد. اما در جوامع جهان سومی هم اعتبار و آبروی سیاسی نیروهای دموکرات و لیبرال مهم است و هم این جریانات نیازمند درک شرایط جامعه خود هستند. یعنی این جریانات نمی‌توانند همانند جوامع پیشرفته با یکدیگر کشمکش و منازعه داشته باشند، چرا که در آن جوامع دولت – ملت مدرن تحقق یافته و ساختار قدرت سیاسی، ساختار اجتماعی و باورهای فرهنگی جامعه، بر اساس تکثر و تنوع شکل گرفته و جریانات سیاسی طبقات و اقشار معینی را نمایندگی می‌کنند و در حوزه عمومی نهادهای مدنی قوی وجود دارند که با احزاب تعامل می‌کنند. اما در جوامع جهان سومی یا پیرامونی نیروهای محافظه‌کار مخالف دموکراسی قدرتمند وجود دارند که به قاعده دموکراسی تن نداده. بخشی از این نیروهای قبل از دموکراسی یا مخالف دموکراسی مانند نظامیان، بخشی از سنتی‌ها گرایش صاحب قدرت در جامعه هستند. در نتیجه اگر نیروهای طرفدار دموکراسی به قصد تحقق اهداف خود که بدون رعایت دید کلان‌تر یعنی تحقق دولت – ملت مدرن باشد با یکدیگر رقابت حذفی کنند در نهایت فضا را برای نیروهای قبل از دموکراسی و مخالف دموکراسی فراهم می‌کنند. نیروهای قبل از دموکراسی و مخالف دموکراسی دارای تفاوت بینشی هستند، اما به دموکراسی تمایل و تعهد ندارند (به عنوان نمونه نظامیان و اشراف مخالف دموکراسی) اما نیروهای قبل از دموکراسی مانند سنتی‌ها و دربار و سلطنتی‌های سنت‌گرا با دموکراسی میانه‌ای ندارند. در کشمکش‌های میان آزادیخواهان دموکرات‌ها در صدر مشروطه، برنده اصلی رضاشاه سردار سپه بود. چرا که کشمکش مستوفی‌الممالک با میرزاکوچک‌خان و میرزاده عشقی به نفع نظامیان بوده و چون سلطنت قاجار ضعیف بود عاقبت سلطنت پهلوی شکل گرفت که از سلسله قاجار در برقراری استبداد خشن‌تر بود. این قاعده در تاریخ کشور به اشکال گوناگون رخ نموده است و جالب آن است که تکرار این تجربه ناخوشایند قبل از این که به مسئله عقیده و باور و یا مذهبی و غیرمذهبی بودن مربوط باشد، به حاکم شدن جریانات با گرایشات غیردموکرات مذهبی و غیرمذهبی ملی و چپ در دولت و رهبری سازمان‌های سیاسی مربوط می‌شود که مدیریت‌ها را برای مدت طولانی‌تری در دست گرفته‌اند. با اندکی تسامح از پیروزی انقلاب مشروطه تا به امروز می‌توان صف‌بندی غیراصولی اما به ظاهر طبیعی آزادیخواهان را با دموکرات‌های رادیکال در قالب چپ و راست آزادیخواه را در برابر یکدیگر مشاهده کرد. جالب آن است که این رقابت‌ها تا زمانی که به نقطه بحرانی نرسیده قابل تحمل بوده اما زمانی که این رقابت‌ها منجر شده که این دو جریان متعلق به طبقه متوسط و طرفدار دموکراسی به حمایت از نیروهای قبل از دموکراسی یا مخالف دموکراسی بپردازند، دیگر پروسه شکل‌گیری دولت و ملت مدرن به خطر افتاده و باز مخالفان دموکراسی یا نیروهای قبل از دموکراسی به قدرت رسیدند. در این مورد می‌توان مثال‌های بارزتری زد. بعد از پیروزی مشروطیت در حزب دموکرات عامیون، اعتدالیون و اجتماعیون در قالب رادیکال و محافظه‌کار مشروطه با یکدیگر رقابت کردند، اما بعد از مدتی این دو جریان در مخالفت با یکدیگر به حمایت از نیروهای قبل از دموکراسی اقدام کردند و نتیجه کار فروپاشی تکوین روند دولت – ملت جدید بود که مبنای آن حکومت پارلمان و انجمن‌های ایالتی و ولایتی بود. در نهایت پارلمان مشروطه به مجلس فرمایشی تنزل یافت و انجمن‌های ایالتی و ولایتی که مبنایی برای تمرکززدایی بود نیز تعطیل گردید. در جریان نهضت ملی آیت‌الله کاشانی، دکتر مصدق و حزب توده در کشمکش با یکدیگر قرار گرفتند. آیت‌الله کاشانی به عنوان نماینده بخش سنتی مذهبی جامعه با دکتر مصدق که به روشنفکران مرفه طبقه متوسط تمایل داشت در تضاد قرار گرفتند. تمایل آیت‌الله کاشانی برای کنترل مصدق به ضرر دموکراسی بود و همچنین بی‌اعتنایی مصدق به سازماندهی جنبش اجتماعی حزب توده به عنوان جریانی که بخش جوان و رادیکال طبقه متوسط را رهبری می‌کرد در تعارض با نهضت ملی قرار گرفت و عملکرد مناسبی از خود در سال‌های حساس ۱۳۲۸ تا ۱۳۳۲ هجری شمسی نشان نداد. این قاعده در هر جامعه‌ای امکان تکرار دارد به نحوی که نیروها و جریان‌های سیاسی طرفدار دموکراسی به دلایل مختلف در مقابل یکدیگر صف‌بندی کنند که نتیجه آن به نفع نیروهای قبل از دموکراسی تمام می‌شود. در صف‌بندی «ارتجاع و لیبرال»، «انقلاب و ضدانقلاب»، «خلق و ضدخلق» ناگهان جریانات متعلق به دوره دموکراسی و عدالت در برابر یکدیگر صف‌بندی می‌کنند. نتیجه کشمکش در جامعه‌ای که دولت – ملت براساس مردم‌سالاری شکل نگرفته به مثابه متوقف شدن پروسه مزبور است و حاکمیت نیروهای قبل از دموکراسی به کمک نیروهای مخالف دموکراسی را در پی خواهد داشت. در حالی که بسیار بارز است که با وجود جریان آزادیخواه میانه‌رو در حاکمیت، جریانات رادیکال امکان فعالیت خواهند داشت اما با برآمدن نیروهای سنتی همین امکان نیز از میان می‌رود. مشکل بزرگ کشمکش میانه‌روها و رادیکال‌های آزادیخواه این است که به دلیل عدم یکدست بودن حاکمیت، نیروهای میانه‌رو در قدرت مسئول همه سیاست‌های کل حاکمیت شناخته می‌شوند در حالی که در طول تاریخ معاصر حاکمیت‌ها از نیروهای قبل از دموکراسی یا مخالف دموکراسی خالی نبوده و این نیروها قدرتمندتر از میانه‌روهای آزادیخواه بوده‌اند. مثال بارز این ادعا دولت نهضت ملی، دکتر مصدق به دلیل دموکرات بودن از مجلسی رأی اعتماد گرفت که با گرایش غالب محافظه‌کارانه که با نهضت ملی همدل نبود علاوه بر این دربار و سلطنت و نظامیان و اشراف و سرمایه‌داران قدرت (نه سرمایه‌داری ملی) با نهضت ملی مخالف بودند. در زمان مصدق، اعضای حزب توده و همچنین نیروهای فداییان اسلام آزار می‌دیدند. اما وجود نهضت ملی باعث آزار کمتر ایشان می‌شد. مصدق در مواردی می‌باید قانونی عمل می‌کرد و در مواردی نیروهای مخالف دموکراسی به نام دولت و حاکمیت با جریانات رادیکال برخورد تند می‌کردند. اما باید توجه داشت که بعد از مصدق این نیروها به شدت سرکوب شدند یا این که به جوخه‌های اعدام سپرده شدند. همچنین مصدق و کاشانی و حزب توده بایستی می‌دانستند که دربار و سلطنت با وجود این جریانات است که آنها را تحمل می‌کند در غیر این صورت با حذف یکی، دیگری را نیز تاب نمی‌آورد. بعد از کودتا علیه دولت ملی، نه کاشانی، نه حزب توده و نه نواب صفوی هیچکدام تحمل نشدند. درک چنین ویژگی و سرنوشتی برای نیروهای طرفدار دموکراسی که در تاریخ معاصر ما بارها به اشکال گوناگون تکرار شده است، نشان از این واقعیت می‌دهد که بایستی نیروهای طرفدار دموکراسی در دو گرایش آزادیخواه و دموکرات با اتحاد اصولی با یکدیگر بر سر اهداف مشترک، مانع از تحقق دور هرج و مرج در جامعه شوند و عاقبت بر این دور تکراری مهاری مثبت و دوران‌ساز بزنند. این توافق اصولی می‌تواند بر سر تحقق دولت – ملت مدرن صورت بگیرد که لازمه آن حق انتخاب شدن و انتخاب کردن همه شهروندان جامعه است. در چارچوب حاکمیت فراگیر دولت‌ها را محل تغییر مسالمت‌آمیز می‌کند و به نهادهای مدنی در حوزه عمومی اهمیت فراوان می‌دهد و جریان‌های سیاسی قدرت واقعی را در حوزه عمومی می‌خواهد و محل استقرار خود را در حوزه عمومی قرار می‌دهد و در صورتی وارد دولت می‌شوند که متکی به آرای مردم باشند و هیچگاه تصور تسخیر دائمی دولت را ندارند. اما این نیروها باید بدانند که لازمه دولت شدن برای رادیکال‌ها بسیار سخت‌تر از آزادیخواهان لیبرال ـ ملی است. چرا که دولت شدن نیز به ثروت مکفی، اعتبار و مشروعیت قابل ملاحظه و قدرت سازمان داده شده نیاز دارد. جریانات رادیکال در افکار عمومی جلوه می‌کنند و آزادیخواهان لیبرال – ملی در عرصه قدرت نیروی تواناتر از رادیکال‌ها هستند، اما در جوامع پیرامونی محافظه‌کاران قبل از دموکراسی از ایشان قدرتمندترند. اگر آزادیخواهان لیبرال ملی و رادیکال‌های دموکرات نیاز به یکدیگر را درک کنند، آنگاه است که در صورت «اشغال نیروی خارجی» یا «پیدایش کاریزما» یا «در صورت ایجاد بحران در دولت شبه‌مدرن»، می‌توانند با توافق اصولی شرایط را برای تحقق دموکراسی فراهم کنند.

■ **خاتمه**

تجربه صد ساله جامعه ما نشان از این واقعیت دارد که اشغال و حمایت نیروی خارجی طرفدار تحولات و رهبری کاریزماتیک به دلیل فقدان ساختار اجتماعی اقتصادی متکثر و شرایط فرهنگی نامناسب منجر به تحقق دموکراسی در جامعه نمی‌شود. از همین روی لازم است که نیروهای طرفدار دموکراسی با توافق اصولی بر سر تحقق دولت – ملت مدرن بر اساس مردم‌سالاری با تقویت حوزه عمومی قوی، راهبرد مناسب برای تحقق دموکراسی را تدارک ببینند.

خلاصه مقاله

۱- تجربه صد ساله جامعه ما نشان از این واقعیت دارد که اشغال و حمایت نیروی خارجی طرفدار تحولات و رهبری کاریزماتیک به دلیل فقدان ساختار اجتماعی اقتصادی متکثر و شرایط فرهنگی نامناسب منجر به تحقق دموکراسی در جامعه نمی‌شود.

۲- اگر آزادیخواهان لیبرال ملی و رادیکال‌های دموکرات نیاز به یکدیگر را درک کنند، آنگاه است که در صورت «اشغال نیروی خارجی» یا «پیدایش رهبری کاریزماتیک» یا «در صورت ایجاد بحران در دولت شبه‌مدرن»، می‌توانند با توافق اصولی شرایط را برای تحقق دموکراسی فراهم کنند.

واکنش احزاب اصلاح طلب به سخنان احمد جنتی

تردید در انتخابات آزاد

گروه سیاسی: در پی سخنان احمد جنتی مبنی بر این که «بعضی‌ها گفته‌اند اگر نظرات خاص شان تامین نشود، در انتخابات حضور نخواهند یافت اما این امر اهمیتی ندارد» گروه‌ها و احزاب اصلاح طلب، انتقاد خود را اعلام کردند. هاشم هدایتی عضو شورای مرکزی مجاهدین انقلاب در گفت‌وگو با ایلنا با اشاره به سخنان اخیر آیت‌الله جنتی گفت که ایشان بهتر است روشن کنند که آیا به انتخابات رقابتی، آزاد و قانونی قائل است یا نه. وی افزود که این سخنان به بسته شدن فضای انتخابات کمک می‌کند. اگر انتخابات آزاد برگزار نشود، به ضرر ایران است و یک بهانه دیگر به بیگانگان می‌دهد تا بگویند در ایران آزادی و حقوق بشر وجود ندارد. وی افزود که در این شرایط شایسته نیست آمرانه صحبت شود. مطمئناً اگر انتخابات آزاد برگزار نشود، تبعات بدی برای حتی همفکران ایشان خواهد داشت و از آن مهم‌تر به نظام و کشور ضربه خواهد زد. این عضو شورای مرکزی سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی حضور حزب متبوع خود در انتخابات را منوط به آزاد، رقابتی و قانونی برگزار شدن آن دانست و گفت: سازمان براساس همین اصل در انتخابات نهم ریاست جمهوری شرکت کرد. وی خاطرنشان کرد: اگر این شرایط تامین نشود، حضور در انتخابات بی‌معنا می‌شود. «هادی قابل» عضو شورای مرکزی جبهه مشارکت ایران اسلامی نیز درباره سخنان جنتی به ایلنا گفت که اگر بخواهند به رد صلاحیت‌ها در انتخابات خبرگان و شوراها بپردازند، مشارکت در انتخابات بسیار کاهش خواهد یافت. وی همچنین درخصوص احتمال ردصلاحیت‌ها تصریح کرد: بسیاری از شخصیت‌های بزرگ وارد صحنه انتخابات نمی‌شوند و اگر آنها که وارد می‌شوند، رد صلاحیت شوند، گروه‌های سیاسی در انتخابات شرکت نخواهند کرد. قابل با بیان اینکه شورای نگهبان هم می‌داند که با رد صلاحیت نامزدها انتخابات پرشور برگزار نمی‌شود، تصریح کرد که یکی از دلایل برگزاری همزمان انتخابات خبرگان و شوراها این مسئله می‌تواند باشد تا احساس شود حضور در انتخابات گسترده است. وی اظهار داشت: حضور کمرنگ مردم در انتخابات، پشتوانه اعتباری نظام را کم می‌کند. «محمدصادق جوادی حصار» عضو شورای مرکزی حزب اعتماد ملی نیز با اشاره به سخنان احمد جنتی گفت: سئوال این است که آیا انتخابات مورد نظر ایشان خواسته‌های همه مردم را تامین می‌کند و همه مردم در آن شرکت می‌کنند؟ من فکر نمی‌کنم این گونه باشد. وی افزود: اگر شورای نگهبان می‌خواهد انتخاباتی با مشارکت گسترده مردم برگزار کند، به طور حتم باید در بررسی صلاحیت نامزدها حداقل‌ها را مورد توجه قرار دهند. جوادی حصار با بیان اینکه باید پاسخ داده شود که چرا به تبعات مشارکت پایین مردم در انتخابات توجه نمی‌شود. این عضو شورای مرکزی حزب اعتماد ملی اظهار داشت: «حزب اعتماد ملی در هر شرایطی در انتخابات شرکت نخواهد کرد و به تحقق حداقل سیاست‌هایش تاکید خواهد کرد اما این به معنای تحریم انتخابات نیست.» «سیدحسین موسوی تبریزی» دبیرکل مجمع محققین و مدرسین حوزه علمیه قم نیز گفت: «در انتخابات دوره قبل خبرگان در شهر قم که بیش از هزار نفر افراد واجد صلاحیت برای حضور در خبرگان وجود داشت، تنها یک نفر در انتخابات شرکت کرد و آقایان برای ایجاد یک رقابت مجبور شدند یکی از کاندیداهای تهران را به قم بفرستند.» وی در واکنش به اظهارات جنتی مبنی بر اینکه «کاندیداهایی تایید صلاحیت می‌شوند که از چهره‌های شناخته شده علمی و خودی بوده و مردم پشت سر آنها نماز می‌خوانند» گفت: «با این فکر و اندیشه طرفداران نظام و یاران امام(ره) را کنار گذاشته‌اند. اینکه حتماً کاندیداها باید از چهره‌های شناخته شده بوده و مردم پشت سر آنها نماز بخوانند، در هیچ جای قانون اساسی نیامده است. علاوه بر آن پشت سر تمام کسانی که از آنها معصیت دیده نشده و واجباتشان را درست انجام داده‌اند، می‌توان نماز خواند. هر پیشنمازی را عده خاصی می‌شناسند و این افراد در منطقه خودشان شناخته شده هستند علاوه بر آن از نظر اسلام و حتی با تایید بزرگان اگر دو نفر شهادت دهند که یک فرد عادل است، این فرد عادل شناخته می‌شود مگر اینکه خلافش ثابت شود. مگر آقایان از همان اول برای همه مردم شناخته شده بودند.»

■ **حمایت ایثارگران**

از سوی دیگر «مجتبی شاکری» عضو شورای مرکزی جمعیت ایثارگران انقلاب اسلامی با حمایت از اظهارات جنتی گفت: «تعیین پیش شرط برای حضور در انتخابات عشوه‌گری‌های ناشیانه است که در ادبیات سیاسی قابل فهم نبوده و تنها در رمان‌ها برای اینکه مخاطب را به حال و هوای دیگر ببرند، استفاده می‌شود.» وی با تصریح بر اینکه «انتخابات دومین دوره شورای اسلامی شهر و روستا و نهمین دوره ریاست جمهوری آزمون خوبی برای وزن‌کشی جریانات سیاسی بود» گفت: «در این دو انتخابات هر یک از جریان‌ها جایگاه خود را از منظر مردم دیدند و نتیجه انتخابات نشان داد که نظرات شورای نگهبان با آرای مردم فاصله زیادی نداشته است بلکه ارتباط معناداری بین آرای مردم و این نهاد وجود دارد. عده‌ای فکر می‌کردند فضای اجتماعی در دست آنها است و با فضاسازی‌های رسانه‌ای سعی در تحقق خواسته‌های خود که از جنس خواسته‌های مردم نبود داشتند اما مردم در انتخابات ریاست جمهوری نهم و شوراها میزان اثرگذاری آنها را نشان دادند.» وی تصریح کرد: «آنهایی که می‌گویند شورای نگهبان با مدارای بیشتر با کاندیداهای آنها برخورد کند، فکر می‌کنند که با این جنجال‌ها و فضاسازی‌ها می‌توانند رای مردم را نسبت به کاندیداهای خود جلب کنند.» «محسن غرویان» استاد حوزه علمیه قم و از شاگردان مصباح نیز گفت: «شورای نگهبان در بررسی صلاحیت‌ها تاکنون خوب عمل کرده است و تحمل و سعه صدر را تا جایی که اصول و ارزش‌های اسلامی اجازه می‌دهد، به کار برده است.» وی با انتقاد از کسانی که حضور در انتخابات را مستلزم فراهم شدن شرایط و امکانات مورد نظر خود عنوان می‌کنند، گفت: «هر حزب و گروهی ادعا می‌کند که نظر، دیدگاه و مشی خودش صحیح است و همه قوانین و آرای مردم باید در راستای تامین اهداف آن باشد در حالی که این مسئله درست نیست و بهتر است همه ما تحمل خود را بالا برده و فراتر از موازین و ارزش‌های اخلاقی عمل نکنیم.»

خبرها

آنهایی که می‌گویند آزادی نیست

ایسنا: حبیب‌الله عسگراولادی عضو شورای مرکزی حزب موتلفه اسلامی گفت: دولت باید به نقدها به دیده خریدار نگاه کند؛ چرا که ممکن است شمه‌ای از واقعیت و خیرخواهی در آن باشد. وی درباره نقدهایی که جریان ناموفق در انتخابات ریاست جمهوری انجام می‌دهند، خاطرنشان کرد: فرد یا جریان پیروز نباید انتظار داشته باشد که رقیب از او تعریف و تمجید کند؛ زیرا در هر انتخاباتی طبیعی است که رقیب از پا ننشیند وخود را برای دوره آینده آماده کند. وی با اشاره به اینکه همه نقدهایی که در مورد دولت مطرح است به منظور تخریب نیست، گفت: ادب و آداب نقد نشان می‌دهد نیت ناقد چیست. مخالفین دولت در بعد آزادی‌های سیاسی می‌گویند اختناق است، آزادی نیست. برخی از همین نوع منتقدین به اروپا و آمریکا رفته و در محافل آنها حرف می‌زنند و رسماً هم می‌گویند مخالف انقلاب و جمهوری اسلامی هستند. اینها در برخی روزنامه‌های منتقد دوم خردادی ستاره بودند. اکنون آنها در ایران رونقی ندارند و افول کرده ولی در غرب طلوع کرده‌اند. لذا این افراد در آن محافل فعلاً خواسته یا نخواسته سرویس به دشمن می‌دهند. البته چنین انتقادهای تخریبی مخصوص این دولت نیست. در دولت‌های گذشته هم همین حرف‌ها را مطرح می‌کردند.

ملاقات موسوی‌خوئینی با خانواده

ایلنا: محمد شریف وکیل علی‌اکبر موسوی‌خوئینی دبیرکل سازمان ادوار تحکیم وحدت از ملاقات همسر موکل خود با موسوی خبر داد. وی با اعلام این مطلب گفت: بر اساس تماس تلفنی به عمل آمده با همسر موکلم، وی صبح دیروز در محل زندان اوین با موسوی‌خوئینی ملاقات کرد. شریف افزود: طبق اظهارات همسر موکلم، تحقیقات مقدماتی در مورد موسوی‌خوئینی پایان نیافته و همچنان ادامه دارد که امیدوارم تحقیقات مقدماتی با رعایت موازین آیین دادرسی کیفری مبنی بر تسریع در انجام تحقیقات مقدماتی و با رعایت سیاست کیفری رئیس قوه قضائیه هرچه سریع‌تر خاتمه یابد.

دادگاه فعالان کرد

ایلنا: جلسه رسیدگی به اتهامات رویا طلوعی از روزنامه‌نگاران سنندجی صبح دیروز در شعبه اول دادگاه انقلاب سنندج برگزار و دادگاه اجلال قوامی و سعید ساعدی تجدید وقت شد. نعمت احمدی وکیل مدافع اجلال قوامی و سعید ساعدی گفت: جلسه رسیدگی به اتهامات موکلانم به دلیل اینکه دادگاه رویا طلوعی به طول انجامید و نیز به دلیل اینکه سه پرونده دیگر موکلانم که از گذشته مطرح بوده با پرونده جدید آنها تجمیع شده است و ما امکان مطالعه سه پرونده گذشته را نداشتیم، تجدید و به روز دوشنبه دوم مردادماه موکول شد.

انتقاد فعالان دانشجویی از محدودیت‌های دانشگاه آزاد

آفتاب: فدایی دبیر انجمن دانش پژوهان ایران در دانشگاه آزاد تهران مرکز، با انتقاد از محدودیت فعالیت تشکل‌های دانشجویی در دانشگاه آزاد گفت: مجوز فعالیت انجمن ما را سازمان مرکزی هم تایید کرده اما مجوز ما امضا نشده است. سریع کار دبیر سابق تشکل «ایران فردا» در دانشگاه آزاد دامغان که در حال حاضر در دانشگاه آزاد واحد تنکابن مشغول به تحصیل است نیز گفت: «در دانشگاه آزاد کارهای سیاسی بسیار محدودتر از دانشگاه دولتی است و امکان انجام چنین فعالیت‌هایی خیلی کم است. افرادی که در کارهای سیاسی هستند، دارای یک سری محدودیت می‌شوند.» کیوانی دبیر انجمن اسلامی دانشگاه آزاد مشهد و یکی از موسسین اتحادیه چهارم دانشگاه آزاد نیز گفت که «تا چند سال پیش به تشکل‌های سیاسی به عنوان یک معضل و اشکال در دانشگاه نگاه می‌شد. با تلاش‌های گسترده ما امروزه این دیدگاه تا حد خوبی تغییر کرده و تشکل‌ها راه‌حل‌هایی ارائه کردند که نه تنها مشکلات ما در دانشگاه حل شده، بلکه تشکل‌های ما امروز در سطح شهرهای خود دارای تاثیرگذاری بسزایی هستند.» «علی ملیحی» از فعالین دانشجویی دانشگاه آزاد واحد تهران جنوب نیز گفت: «تنها تشکلات جامعه اسلامی و بسیج فعالیت دارند و حتی تشکل‌های نیمه‌مستقل هم اجازه کار نمی‌یابند.»

نصرالله و احمدی‌نژاد، نماد شهامت

ایسنا: سخنگوی جمعیت آبادگران جوان ایران اسلامی گفت: امروز جوانان آرمانخواه و مبارز کشورهای مسلمان که تشنه حق و عدالت هستند، محمود احمدی‌نژاد و سیدحسن نصرالله را الگوی خود قرار داده‌اند و این دو مرد بزرگ به نماد شهامت، شجاعت، هوشمندی و تسلیم‌ناپذیری در برابر استکبار تبدیل شده‌اند. وی همچنین تاکید کرد: امروز جوانان مبارز کشورهای منطقه آرزو دارند کاش مردان عدالتخواه باشهامت و باتدبیری همچون دکتر احمدی‌نژاد و سیدحسن نصرالله رئیس جمهورشان بودند.

وثیقه برای یک دانشجو

آفتاب: «محمدعلی دادخواه» از تبدیل قرار بازداشت به قرار وثیقه «محمد قائم‌مقامی» دانشجوی حقوق لیسانس فیزیک دانشگاه تهران خبر داد. این وکیل دادگستری با اعلام این که «بعدازظهر روز یکشنبه، خبر بازداشت وی در زندان اوین را به ما دادند. در حال حاضر نیز از سوی شعبه ۱۴ بازپرسی دادسرای انقلاب، وثیقه‌ای ۱۰ میلیون تومانی برای آزادی این دانشجو قرار داده شده که خانواده‌اش در حال تامین آن هستند.»

تجدیدنظرخواهی یک روزنامه‌نگار

ایسنا: «مسعود باستانی» لایحه تجدیدنظر خواهی خود را نسبت به حکم صادره از سوی دادگاه بدوی به دادگاه تجدیدنظر استان تهران ارائه کرد. وی با اعلام این خبر تصریح کرد: همان طور که در لایحه تجدیدنظر خواهی عنوان کرده‌ام، رای دادگاه بدوی به دلایلی مخدوش است و از دادگاه تجدیدنظر انتظار دارم با استناد به دلایل این جانب، رای برائت از اتهامات مطروحه را صادر کند. وی خاطرنشان کرد: برهم‌زدن نظم و آسایش عمومی همراه با حضور در تجمعات غیرقانونی عنوان اتهام بنده در متن رای دادگاه بوده است، در حالی که کاربرد این عنوان و استناد دادگاه به ماده ۶۱۸ قانون مجازات اسلامی صحیح نیست زیرا آنچه در این ماده قانونی ذکر شده است، فعل مستقل متهم در ایجاد هیاهو و جنجال است که منجر به اخلال در نظم و آسایش عمومی می‌شود، نه اینکه در هر تجمعی کسی هیاهو کرد، همه حاضران مجرم شناخته شوند.